

Trajektorie i wyzwania rozwoju wewnętrznych peryferii w nowych uwarunkowaniach spójności post SARS-CoV-2

Pandemia SARS-CoV-2, która rozpoczęła się na przełomie 2019 i 2020 roku w Chinach obejmując cały świat, przynosi daleko idące konsekwencje społeczne i ekonomiczne, prowadząc nieuchronnie do recesji gospodarczej. Bezpośrednim jej efektem są powszechnie występujące: spadek dochodów i bezrobocie, bankructwa i likwidacja podmiotów gospodarczych. W tym kontekście szczególnie ważną staje się odpowiedź na pytanie o konsekwencje społeczno-ekonomiczne kryzysu SARS-CoV-2 dla rozwoju obszarów trwale zmarginalizowanych (wewnętrznych peryferii), które reprezentują zdecydowanie niższy poziom rozwoju gospodarczego.

Wewnętrzne peryferie to obszary, w granicach których obserwowana jest kombinacja niekorzystnych procesów, cech i dynamiki ewolucyjnej, prowadzących do ograniczenia ich potencjału rozwojowego. Owa peryferyjność jest warunkowana przede wszystkim ograniczonym stopniem ich powiązań z otoczeniem. (ESPON 2017).

Celem projektu jest identyfikacja prawidłowości zmian rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarach wewnętrznych peryferii w Polsce; ich wrażliwości, ale i odporności na konsekwencje kryzysu SARS-CoV-2 oraz wynikających z tego rekomendacji dla zmian ukierunkowania oraz sposobów realizacji interwencji rozwojowej.

Realizacja projektu badawczego zakłada zgromadzenie materiału empirycznego o charakterze pierwotnym i wtórnym oraz wykorzystanie ilościowych i jakościowych metod analizy do badań o charakterze opisowym, wyjaśniającym i weryfikującym.

Przyjęte postępowanie badawcze zakłada:

- Przeprowadzenie delimitacji i typologii obszarów wewnętrznych peryferii w Polsce,
- Ustalenie dystansu rozwojowego obszarów wewnętrznych peryferii w relacji do lepiej rozwiniętych obszarów,
- Określenie przestrzennego zasięgu wpływu ośrodków miejskich na obszary wewnętrznych peryferii,
- Identyfikację czynników i barier rozwojowych wybranych ośrodków miejskich w kształtowaniu przemian społeczno-gospodarczych na wybranych wewnętrznych peryferiach w Polsce,
- Określenie intensywności rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych, w ujęciu przestrzennym, pomiędzy obszarami wewnętrznych peryferii oraz ośrodkami miejskimi jako subregionalnymi centrami obszarów funkcjonalnych,
- Wskazanie kierunków przebiegu procesów rozwojowych wybranych obszarów wewnętrznych peryferii w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia ich wrażliwości i odporności na kryzys SARS-CoV-2 i jego konsekwencje społeczno-ekonomiczne.

Etap badań empirycznych zostanie uzupełniony o dwa dodatkowe etapy: poprzedzający – etap studiów literaturowych oraz podsumowujący – etap upowszechnienia wyników. W rzeczywistości będą one realizowane równolegle przez cały okres trwania projektu. Kontynuacją wstępnego etapu będzie stały monitoring literatury i zachodzących zmian gospodarczych i politycznych, mających związek z poruszonymi problemami. Z kolei wyniki badań empirycznych będą poddawane dyskusji naukowej na bieżąco, w miarę postępu realizacji projektu.

W zakresie przyjętych założeń i celów badania projekt podejmuje aktualną i ważną w perspektywie kolejnych lat kwestię konsekwencji społeczno-gospodarczych obecnej pandemii, w wymiarze wpływu konsekwencji kryzysu SARS-CoV-2 na rozwój obszarów trwale zmarginalizowanych w Polsce. Jednym z zakładanych efektów projektu jest przygotowanie rekomendacji dla działań interwencyjnych polityki spójności w zakresie działań rozwojowych adresowanych do obszarów wewnętrznych peryferii.